

Kritik mot Försvarsmakten för dröjsmål med att överlämna ett överklagande till länsrätt

---

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 7 oktober 2009, uppgav AA att Försvarsmakten hade dröjt oacceptabelt länge med att överlämna hans överklagande av ett beslut som Försvarsmakten hade meddelat till länsrätten. Av anmälan och därtill fogade handlingar framgick i huvudsak följande.

I ett skriftligt beslut den 24 november 2008 meddelade Försvarsmaktens chefsjurist, BB, att AA:s förordnande som folkrättslig rådgivare inte skulle förlängas. AA begärde i en skrivelse daterad den 4 december 2008, rubricerad ”Begäran om omprövning enligt 27 § förvaltningslagen (1986:223) alternativt överklagande till länsrätten av Försvarsmaktens beslut [...]”, att han skulle få vara kvar i befattningen. AA tog därefter upp frågan vid ett sammanträffande med BB, vilket resulterade i att den sistnämnde i ett s.k. handbrev till AA lämnade vissa ”förtydliganden” och förklarade att han med dessa förtydliganden fann frågan avslutad. AA vände sig därefter, i en skrivelse daterad den 20 mars 2009, till Försvarsmaktens överbefälhavare, generalen CC, och påtalade bl.a. att han den 4 december 2008 hade begärt omprövning av Försvarsmaktens beslut alternativt överklagat det. Försvarsmakten, genom BB, beslutade den 26 maj 2009 att inte ompröva beslutet. I ett handbrev till AA den 28 maj 2009 anförde CC att han hade övervägt att skicka AA:s överklagande till länsrätten, men att han överlämnade, mot bakgrund bl.a. av att det var tveksamt om länsrätten var rätt instans att pröva överklagandet, till AA att bestämma om så skulle ske. Därefter vidtog ytterligare skriftväxling mellan AA och CC. Skriftväxlingen avslutades genom ett handbrev den 29 juni 2009 vari CC uppgav att han skulle se till att AA:s överklagande översändes till länsrätten.

Utredning

Försvarsmakten anmodades att yttra sig över anmälan. I sitt remissvar vitsordade Försvarsmakten, genom överbefälhavaren general CC, de faktiska omständigheter som redovisats ovan. Försvarsmakten anförde i remissvaret bl.a. följande.

AA:s skrivelse överlämnades emellertid inte till länsrätten omedelbart efter chefsjuristens beslut att inte ompröva Försvarmaktens tidigare beslut. I likhet med vad överbefälhavaren angav i sitt svar till AA (aktbilaga 9) fann länsrätten i juli 2009 att AA:s yrkande avsåg en tvist som rörde förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. AA:s talan skulle därför föras enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister och inte vid länsrätten. Efter att AA överklagat länsrättens beslut om att avvisa hans talan fann kammarrätten i oktober 2009 inte anledning att göra någon annan bedömning än länsrätten. Enligt Försvarmaktens mening visar dessa domstolsbeslut att överbefälhavaren i sitt svar till AA hade fog för att inte omedelbart översända AA:s skrivelse till länsrätten. I överbefälhavarens svar till AA anger han Försvarmaktens syn på hur AA kan föra talan mot Försvarmaktens beslut. Enligt Försvarmaktens mening kan det inte vara oförenligt med förvaltningslagens krav på skyndsam handläggning att lämna en korrekt fullföljdshänvisning för att undvika att en klagande vänder sig till fel instans. Överbefälhavarens skrivelse översändes dessutom till AA endast två dagar efter att chefsjuristen beslutat att det inte förelåg grund för en omprövning av Försvarmaktens tidigare beslut. Efter att AA via mail till överbefälhavaren vidhållit sin begäran att överklagandet skulle överlämnas till länsrätten översändes överklagandet omedelbart till den av honom angivna instansen.

AA yttrade sig över remissvaret.

I ett beslut den 3 maj 2010 anförde *JO Nordenfelt* följande.

Bedömning

Det finns inte någon författningsreglering som anger inom vilken tidsfrist en förvaltningsmyndighet ska överlämna en skrivelse med överklagande och övriga handlingar i ärendet till högre instans. Det ligger emellertid i sakens natur att överlämnandet – när ett sådant ska äga rum – ska ske utan dröjsmål. Det allmänna kravet i 7 § förvaltningslagen (1986:223) på skyndsam handläggning gäller också här.

I 27 § förvaltningslagen finns bestämmelser om beslutsmyndighetens skyldighet att ändra beslut. Som en förutsättning för ändring gäller att myndigheten finner att beslutet är uppenbart oriktigt. Detta innebär att skyldigheten att ändra ett beslut gäller bara i sådana fall då myndigheten enkelt kan konstatera att beslutet är oriktigt. Normalt är myndigheten inte skyldig att göra någon mera ingående granskning av ett redan avgjort ärende annat än då den har särskild anledning till det. Det torde i allmänhet räcka med att myndigheten läser igenom skrivelsen med överklagandet och det överklagade beslutet. Bara om denna genomläsning ger vid handen att utgången sannolikt bör vara en annan behöver myndigheten granska ärendet närmare.

Om det vid en sådan prövning som nyss har nämnts kan konstateras att beslutet inte är uppenbart oriktigt, behöver detta inte komma till uttryck i något formligt beslut. Det räcker att handläggaren tar ställning till om överklagandet har kommit in i rätt tid och, om så är fallet, ser till att överklagandeskriften och övriga handlingar i ärendet snarast vidarebefordras till överinstansen. Överlämnandet bör i sådana fall normalt ske inom en vecka efter det att överklagandet kom in till myndigheten. Något krav på att myndigheten ska bifoga ett yttrande till överinstansen föreligger inte.

När det gäller frågan om ett besluts överklagbarhet och vilken instans som är behörig att pröva ett överklagande kan följande anföras. När en myndighets beslut har överklagats och en eventuell omprövning inte gör att överklagandet förfaller, ska myndigheten pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid (24 och 28 §§ förvaltningslagen). Den beslutande myndighetens uppgift är enligt lagens ordalydelse begränsad till detta. Annat som hör till behandlingen av ett överklagande är förbehållet den myndighet eller den domstol som ska pröva överklagandet. Det är inte heller i lagen underförstått att det i den lägre instansen skulle få prövas övriga förutsättningar för prövning i sak, t.ex. att det är fråga om ett överklagbart beslut (jfr JO:s ämbetsberättelse 1991/92 s. 316; se även Hellners och Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 2 uppl., s. 277 och 300).

Försvarsmaktens handläggning av AA:s begäran om omprövning/överklagande framstår mot nämnda bakgrund som högst anmärkningsvärd. Försvarsmakten borde naturligtvis redan när den fick skrivelsen vidtagit de åtgärder som ankommer på en myndighet vars beslut överklagas. Det kom i stället att dröja nästan fem månader innan Försvarsmakten gjorde en prövning enligt 27 § förvaltningslagen. Inte heller då överlämnades skrivelsen till länsrätten, utan detta skedde först i juli 2009, sedan AA, efter en skriftväxling mellan honom och CC, förklarar att han vidhöll sin begäran att hans överklagandeskrivelse skulle överlämnas dit. Jag är mycket kritisk till det inträffade. Att länsrätten sedermera avvisade AA:s överklagande saknar betydelse i sammanhanget.